

Å R S M E L D I N G

for

NORDFJELLA OG FJELLHEIMEN VILLREINNEMND, 2008

Nordfjella og Fjellheimen villreinnemnd har i år 2008 bestått av følgende medlemmer:

Nordfjella	Kommune	Fjellheimen	Kommune:
Martin Lindal	Hemsedal	John Holstad	Vik
Siri W. Bøthun	Aurland	Anders Søreide	Høyanger
Inger Lervåg	Ål	Linda M. Tollefsen	Modalen
Anne I. Nedrehegg	Lærdal	Magnar Nese	Vaksdal
Olav Rondestveit	Ulvik	Randi E. Eide	Voss
Per Aksel Knudsen	Hol		

Leder: Martin Lindal
Nestleder: Randi E. Eide.
Sekretariat: Aurland Naturverkstad/Per Aksel Knudsen

Konstituerende møte ble holdt i forbindelse med kurs for nye villreinnemnder på Skinnarbu, den 7. -8. februar. Nemnda vedtok å opprette et arbeidsutvalg bestående av leder, nestleder og sekretær. Det er avholdt tre møter pluss et kurs i regi av FM i Sogn og Fj./ Villreinsenter Sør, arr. på Leikanger.

Villreinnemnda har vært representert på årlig møte i regi av Felles kommunedel plan for Nordfjella/Hardangervidda villreinområde, villreinutvalgets årsmøte og befaring i forbindelse med kraftutbyggingsplaner i Lærdal. Sekretæren har deltatt på et internt møte for Fjellheimen villreinutvalg og interimsstyret for GPS merkeprosjekt i Nordfjella. Nestleder har deltatt på møte i forb. med utarbeidelse av interkommunal plan for Fjellheimen villreinområde. I tillegg kommer interne møter i respektive kommuner. Mye av saksbehandlingen har foregått gjennom bruk av internett.

27 saker er tatt opp til behandling. I tillegg kommer div. orientering og informasjonsskriv. Av viktige saker vil vi nevne:

- Forvaltningsplan for Hallingskarvet nasjonalpark
- Kraftutbyggingsplaner i Lærdal
- Plan om gondolbane i Flom
- Tamreinhold ved Geiteryggen turisthytte (DNT)
- Interkommunal plan for Fjellheimen

Forvaltningsplan for Hallingskarvet nasjonalpark

Høytidlig åpning av Hallingskarvet nasjonalpark fant sted på Finse, den 9. august, men fremdeles mangler godkjent forvaltningsplan. Bremmene rundt Hallingskarvet utgjør en viktig del av villreinsens vinterhabitat. Skiløypenettet har imidlertid økt i et omfang som

legger sterke begrensninger på villreinens bruk av området. I et forsøk på å bedre disse forholdene har Nordfjella villreinnemnd foreslått å kanalisere ferdsele i noen hovedtraséer for å unngå parallellegging og skape viltlommer som kan gi reinen bedre vilkår, tiltak som kan få stor betydning, ikke minst med tanke på et gigantisk hyttefelt som er under planlegging i Sudndalen.

Forslaget som i sin tid ble presentert på et møte hos fylkesmannen i Buskerud der DNT også var til stede, lot til å få aksept og ble innarbeidet i høringsutkast til ny forvaltningsplan. Videre er det gjort avtaler med kommunale løypekomiteer som har ansvar for løypenett i randsonen om at maskinpreparering skal opphøre i perioder hvor villreinflokker kommer på besøk. Det siste er tatt til følge.

Villreinnemnda konstaterer med bekymring at DN enda ikke har fått forvaltningsplanen på plass, samtidig som DNT i ettertid har gått i mot endringene og proklamerer behov for nye løyper og hytter.

Fjelltjeneste

Fylkesmannen i Buskerud legger opp til en adaptiv forvaltning, noe som vil kreve en helårs fjelltjeneste. Dette ser ut til å komme i orden da det er utlyst helårs stilling som rådgiver i Statens Naturoppsyn med kontor på Geilo. Villreinnemnda håper på et godt samarbeid der villreinforvaltningen kan dra nytte av denne tjenesten.

Kraftutbygging i Nordfjella, Lærdal kommune.

I forbindelse med oppgradering av damsikkerhet har NVE kommet med pålegg om rehabilitering av gamle kraftmagasin dammer i Nordfjella. Østfold Energi ønsker å bygge et nytt kraftverk i forbindelse med rehabilitering av Kvevassmagasinet.

Samtidig er det søkt om konsesjon til å demme opp Finnebuotni, 6-7 km nord for Kvevotni, og knytte dette til eksisterende kraftanlegg.

Oppdemning av Finnebuotni og planlagt kraftverk med linjeoverføringer vil berøre vesentlige villreintrekk og må sees i sammenheng med øvrige inngrep i Nordfjella.

Det er utarbeidet konsekvensvurdering, som ikke minst takket være GPS merkeprosjekt Hardangervidda og Nordfjella, viser at vi har å gjøre med et særs viktig kalvingsområde.

Foreløpig er kun oppdemning av Finnebuotni sendt på høring.

Både villreinnemnda, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Sogn og Fjordane fylkeskommune og Lærdal kommunestyre har gått i mot.

Fjord gondolbane i Flåm, Aurland kommune.

Villreinnemnda har gitt uttale til planprogram og varsel om reguleringsarbeid.

Toppstasjon med restaurant og planlagt infrastruktur vil berøre viktig villreinhabitat, noe som bl.a. er dokumentert gjennom GPS merkeprosjekt. Geologisk institutt har imidlertid avdekket så ustabile grunnforhold at det frarådes å bygge toppstasjon i området.

GPS-merkeprosjekt, villrein Hardangervidda og Nordfjella.

Den lokale delen av merkeprosjektet som strekker seg fra Setesdal-Ryfylke i sør til Nordfjella i nord, drives fortsatt av et interimsstyre, men en regner med å få på plass en bredt sammensatt styringsgruppe i løpet av første halvår 2009.

GPS sendere som ble påsatt simler på Hardangervidda og i Nordfjella, vinteren 2007, vil slutte å virke i løpet av vinter/vår 2009. Vegvesenet sitt prosjekt som er knyttet til rv. 7, danner grunnlaget for datainnsamlingen. Det vil bli påsatt 10 nye GPS-sendere på

Hardangervidda og 7 i Nordfjella, vinteren 2009. Allerede merkete simler vil bli forsøkt merket. Av de 8 simlene som ble merket i Nordfjella, er det ved årsskiftet kun fem man har kontakt med. For å få tak i alle data på simlene i Nordfjella, må GPS senderne samles inn da kun 50% av posisjonene er registrert pga. dårlig telefondekning. Dataene er imidlertid lagret og vil bli avlest når senderne samles inn. Resultatet har så langt gitt verdifull informasjon når det gjelder villreinens behov i forhold til konkurrerende interesser.

Tamreinhold ved Geiteryggen turisthytte, Hol kommune.

Aktiviteten startet med noen få kjørreriner i en tid da området var tomt for villrein. I ettertid har aktiviteten blitt utvidet til småskala produksjon fra 10-15 til 29 vinterdyr i 2008. Det er inngått kontrakt med grunneiere i området og tilsynet vinterstid forgår med skuter der innehaveren mener å ha direkte hjemmel i lovverket. For å ha bedre kontroll med flokken, er det påsatt radiosender på et av dyrene. Om sommeren holdes dyra i Sverige. Det har tidvis vært villreinflokker like i nærheten, og av og til har det rømt dyr som senere har blitt ettersøkt og avlivet.

Forholdet er lagt fram for miljøkoordinator i politiet som mener dette er en forvaltningssak. Villreinnemnda håper å få en avklaring gjennom planarbeidet for Hallingskarvet nasjonalpark der Fylkesmannen i Buskerud har lovet å ta saken opp med reindriftsmyndighetene.

Interkommunal plan for Fjellheimen villreinområde.

For å sikre leveområdene til villrein i Fjellheimen, har Fylkesmannen i Hordaland tatt initiativ til oppstart av en interkommunal kommunedel plan der de største utfordringene er knyttet til utbygging og aktivitet i randsonene. Det er oppnevnt en styringsgruppe med politisk valgte representanter for planarbeidet der respektive fylkesmenn, villreinnemnda og villreinutvalget har møte og talerett. Oppstartsmøte i styringsgruppa var i februar 2008. Det er fastsatt planprogram og skrevet kontrakt med NINA om kjøp av tjenester til planarbeidet. Oppdraget til NINA er å vurdere villreinens funksjonsområde, trekkveger, spesielt over rv. 13, samle erfaringskunnskap om villrein, hva vi vet og hvilken kunnskap som mangler. Per Jordhøy, NINA, har vært på befaring sammen med representanter for villreinutvalgt. Rapporten skal være ferdig innen 15. mars 2009.

Bestandssituasjon for Nordfjella

Det er utarbeidet ny driftsplan for perioden 2008 - 2011, der det er lagt opp til en bestandstørrelse på 2200 vinterdyr. Etter en fellingsprosent på 56,6 i 2008 ligger vinterbestanden nær opp til målsettingen. Strukturteiling etter jakt, 2008, viser 13,5 % voksen bukk, 8,2% bukk 2 ½ år, 7,9% bukk 1 ½ år, 42,7% simle og 27% kalv.

Villreinutvalget har tre årlige tellinger, minimumstelling med fotografering fra fly om vinteren, kalvetelling med fotografering fra fly, fortrinnsvis i månedsskifte juni/juli og strukturteiling fra bakke etter jakt om høsten. Potensielt beitegrunnlag ligger i følge to uavhengige registreringer på 80 tallet (Skogland og Gaare) på rundt 4000 vinterdyr. Selv om lavressursene har tatt seg vesentlig opp etter den tid, gjør konkurrerende virksomhet at man har lagt seg på en bestandsstørrelse rundt det halve.

Tellingen sist vinter viste at bestanden var jevn fordelt på begge sider av rv. 50. Det har vært noe trafikk begge veier over Finse tunnelen. Det samme har skjedd over Geiterygggtunellen. Når det gjelder tellingsdata og fellingsrapport vises til egne vedlegg.

Villreinutvalget i Nordfjella har som tidligere år begrenset jakttida i forhold til offentlige bestemmelser med nattjaktforbud, kl 19.00-07.00, og avslutning 20. sept. Ordningen er velbegrunnet ut i fra forvaltningsmessige forhold. Det har i flere år vært et ønske både fra villreinnemnd og -utvalg at DN kan gi villreinnemndene mulighet til å fastsette lokal jakttid etter forslag fra villreinutvalget.

Bestandssituasjonen i Fjellheimen.

Gjeldende driftsplan som gikk ut i 2008, har målsetning om en bestandsstørrelse på ca 500 vinterdyr med delmålsetning om 150 dyr på vestsida av rv. 13 og 350 dyr på østsida. Ny driftsplan er under utarbeidelse. Villreinutvalget foretar minimumstelling, kalvetelling og strukturtelling etter gjeldende plan. Vanskelige terreng- og værforhold har ført til varierende resultater. Det råder noe usikkerhet om bestandsstørrelsen, men en antar den er noe større enn målsettingen. Lav felling (61 dyr av en kvote på 160), manglende oppfølging av samjaktavtaler og stor konsentrasjon av dyr på østsida av rv. 13 skaper bekymring for beitegrunnlaget i denne delen av villreinområdet. Slaktevektene har imidlertid holdt seg rimelig bra. Strukturtelling, høsten 2008, viser en storbukkandel på 16,4 %, 8,8 % 2 ½ bukk, 8,5 % 1 ½ år bukk, 39,3 % simle og 27 % kalv. Tellingene ble foretatt av en flokk på ca 400 dyr, der 350 ble kjønns- og aldersbestemt. Fellingsrapport og tellingsdata vedlagt.

Framtidige utfordringer

Konkurrerende interesser er med på å begrense viktige funksjonsområder for villrein både i Fjellheimen og Nordfjella villreinområde. For Fjellheimens del gjelder dette i første rekke utviklingen innen turistindustri med etablering av skisenter og store hyttekonsentrasjoner, mens det for Nordfjellas del dreier seg om både kraftutbygging og masseturisme. Økt aktivitet i fjellbygdene skaper kjærkomne inntekter, men generer også økt ferdsel inn i sårbare fjellområder. For å ivareta villreinens behov, er det av avgjørende betydning at ferdselen kanaliseres på reinens premisser. Informasjon er et viktig nøkkelord. Det finnes knapt den dyreart det er forsket mere på, og lokalforvaltningen har betydelige kunnskaper om beiteområder og trekkveger. Historien har imidlertid vist at økonomiske interessene går foran, bare de er store nok. Når det gjelder regulering av sti- og løypenett ble villreinnemndene i sin tid lovet forskrifter til viltlovens § 8 som er en sovende paragraf. Det er å håpe at kommende kommunedel plan for Fjellheimen og fylkesdel plan for Nordfjella fanger opp disse problemstillingene på en måte som ivaretar villreinområdene slik at det er mulig å opprettholde en bestandsstørrelse av friske og kondisjonssterke dyr på dagens nivå.

Med dette vil vi få takke villreinutvalgene for godt samarbeid, samt alle som har gitt positive bidrag til villreinnemndas arbeid.

Geilo, 26.02.2009

Per Aksel Knudsen
-Aurland Naturverkstad./sekr.-

Randi Engelsen Eide
-sign.-

Martin Lindal
-leder/sign.-

